

Streszczenie:

W XVI i XVII w. Litwa i Litwini zajmowali istotne miejsce w staropolskiej świadomości. Świadczą o tym opinie ówczesnych intelektualistów. To oni w głównej mierze zabierali głos na poziomie teoretycznym. Te opinie pozostawały w zgodzie z opiniami szlacheckimi, choć cechowały się większym praktycyzmem i lakonicznością. Każda z nich potwierdzała tezę o podmiotowym wizerunku Wielkiego Księstwa Litewskiego i jego mieszkańców. Na kształt tego wizerunku składały się oceny o charakterze etnogenicznym, dynastycznym, politycznym, ustrojowym, patriotycznym, religijnym i kulturowym. Wszystkie one, mimo nieznaczących różnic, w zasadniczym kształcie pozostawały spójne i pozytywnie wartościowały obecność Litwy i jej mieszkańców w strukturze państwa. Pamiętano bowiem, że symbioza Korony i Litwy stanowiła warunek wartości nadrzędnej – potęgi Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Słowa kluczowe: Litwa, Korona Polska, Rzeczpospolita Obojga Narodów, świadomość XVI–XVII w.